

Krajinná sféra a její zákl.části

Pedosféra

Autor: Mgr. Irena Doležalová

Datum (období) tvorby: únor 2012 – červen 2013

Ročník: šestý

Vzdělávací oblast: zeměpis

Anotace:

- Žáci se seznámí se základními pojmy nového předmětu - zeměpisu. Porozumí základním pojmům týkajících stavby Země, vzniku krajiny a působení vlivů na Zemi s řadou obrázků, které tyto pojmy doplňují. Tyto informace žákům pomohou získat ucelené informace a možnost dále rozvíjet jejich představivost a fantazii.
- V rámci tohoto modulu si žáci najdou odpovědi na otázky z pracovních listů a naučí se řešit různorodé úlohy, které následně mohou konfrontovat s praxí. Zároveň je v tomto modulu kladen důraz na rozvíjení samostatnosti a kreativity žáků.

35. Pedosféra

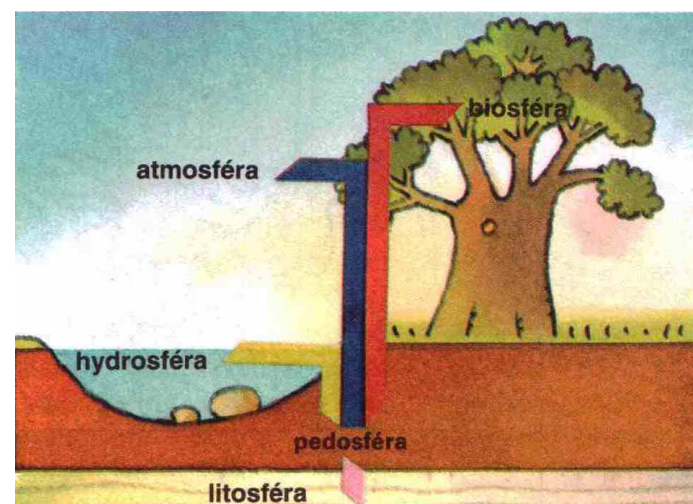
Co je to pedosféra?

- ✓ **svrchní část zemské kůry byla dlouhodobým zvětráváním přeměněna na pedosféru (půdní obal Země)**
- ✓ **tuto přeměnu způsobily organismy, voda, podnebí a čas**

Půda

- ✓ **tvoří veliké přírodní bohatství Země (obživa lidstva)**
- ✓ **je přírodní živý útvar (půda není hlína)**
- ✓ **je složena z neživé a živé části**

obr.1 Pedosféra leží v části krajinné sféry, kde se všechny dílčí sféry stýkají a vzájemně se prolínají

Složení půdy

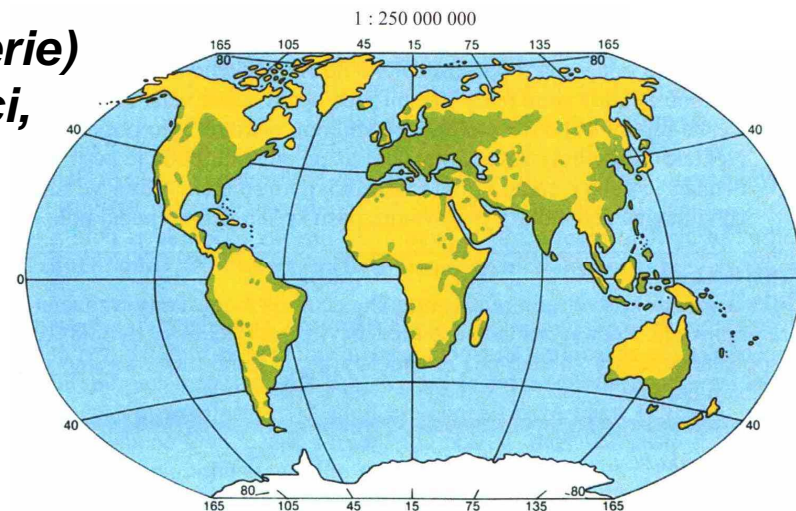
35. Pedosféra

✓ Neživá část půdy je tvořena:

- **pevné části** (hlína, tj. směs jílu, prachu a jemného písku)
- **kapalné části** (půdní voda)
- **plynné části** (půdní vzduch)
- **organické části** (odumřelé části rostlin, zbytky těl živočichů)

✓ Živá část půdy je tvořena:

- **kořeny živých rostlin**
- **mikroorganismy** (půdní bakterie)
- **drobnými živočichy** (mravenci, brouci, dešťovky, krtci)

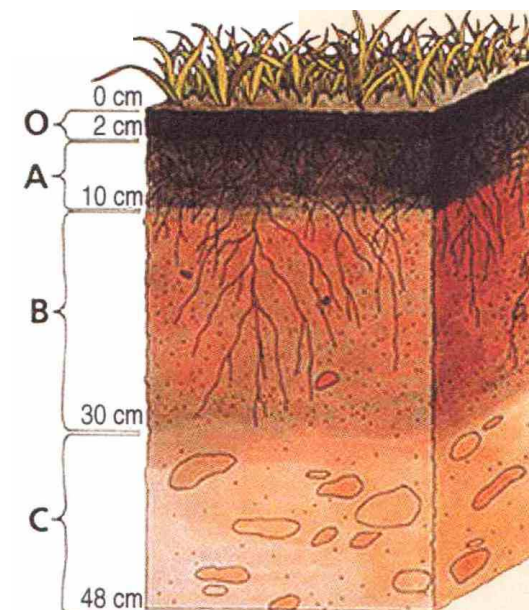

obr.2 Oblasti rozšíření půd vhodných pro zemědělství. Zemědělská půda je znázorněna zelenou barvou.

35. Pedosféra

Co se děje s odumřelými rostlinami a živočichy?

- ✓ odumřelé části rostlin a živočichů se **rozpadají** a působením mikroorganismů se **mění** na tmavou hmotu – **humus**
- ✓ tato tmavá hmota se smíchá s hlínou a ostatním materiálem
- ✓ humus se pomalu rozkládá a **dodává rostlinám potřebné živiny**
- ✓ v půdní vodě se **rozpouštějí živiny**, které přijímají rostliny
- ✓ půdní vzduch umožňuje život živočichům i rostlinám
- ✓ v 1m³ půdy se nachází více jak miliarda půdních organismů

obr.3 Půdní profil
O – nerozložený odpad (listí)
A – humus
B – vrstva obohacená o živiny
C – matečná hornina

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

ŽELATOVSKÁ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

35. Pedosféra

Shrnutí učiva „Pedosféra“

- ✓ ***Pedosféra je svrchní část zemské kůry, která byla dlouhodobým zvětráváním přeměněna na půdní obal Země.***
- ✓ ***Půda je živý útvar a tvoří přírodní bohatství Země.***
- ✓ ***Půda se rozděluje na neživou a živou část.***
- ✓ ***Neživou složku půdy tvoří pevné, kapalné, plynné a organické části.***
- ✓ ***Živou složku půdy tvoří kořeny rostlin, mikroorganismy a drobní živočichové.***
- ✓ ***Humus jsou odumřelé části rostlin a živočichů přeměněné pomocí mikroorganismů na tmavou hmotu.***

Seznam použité literatury a obrázků

- Šárka Brychtová, Josef Brinke, Josef Herink: **Planeta Země** - zeměpis pro 6-7 ročník ZŠ. Nakladatelství Fortuna, 1995,1997. ISBN 80-7168-475-9.
 - obr.1/str.93;
- Jaromír Demek, Stanislav Horník, Eduard Hofmann, Josef Janás, Lenka Hradilová Jiří Kovařík: **Zeměpis 6**, SPN – pedagogické nakladatelství,a.s.,2007. ISBN 978-80-7235-362-0
 - obr.2/str67; obr.3/str.67;
- Petr Lorenc: **Živá planeta** - Úvod do zeměpisu pro 6.ročník. Nakladatelství MOBY DICK, s.r.o. dotisk 1.vydání Praha 2000. ISBN 80-9022223-1-5
- Helena Holovská, Radek Pavlů a kolektiv: Zeměpis pro 6. ročník ZŠ, **Vesmír/Mapa**. Nakladatelství Alter, s.r.o. Všeň,Vydání první 1998. kód 092901